

NAVODILA ZA ODVZEM NOSNIH BRISOV

1. Navodila za odvzem vzorcev za dokaz virusa PI

Če želimo dokazati virus moramo vzorce odvzeti pri živalih, ki kažejo klinična znamenja bolezni (najboljše 24 do 48 ur po pojavu kliničnih znamenj) ali so jih pred kratkim. Na okuženem gospodarstvu vzorčimo do 20 bolnih živali, če je klinično prizadetih manj živali vzorčimo vse bolne živali.

1.1. *Odvzem nosnega brisa*

Nosnih brisov od posameznih prašičev ne združujemo - v eno epruveto damo le en bris. Za jemanje nosnih brisov priporočamo uporabo sterilnih najlonskih ali poliestrskih (Dacron), lahko tudi bombažnih brisov. Držalo brisa naj bo dolgo vsaj 15 cm in plastično, če se da zelo upogljivo, da se ne zlomi zlahka. Priporočljiva je uporaba komercialnih brisov, ki imajo priloženo epruveto s transportnim medijem za viruse. Lahko se odvzame tudi suhe brise.

1. **Prašiča** pri jemanju nosnih brisov **fiksiramo** z zanko, tako da je glava nekoliko dvignjena, kar omogoči lažji dostop do nosnih votlin. Anestezija ni potrebna.

Nosnice morajo biti čiste, brez umazanije, blata ali delčkov krme.

2. **Vstavimo sterilni bris** v nosno votlino v dorzalno-medialni smeri. Nežno s krožnimi gibi podrsamo po površini nosne sluznice, da zaobjamemo čim več nosne površine sluznice. To počnemo približno 5 sekund (oz. vsaj 5x bris za rotiramo), zato da se absorbira sluz in s tem pridobimo nosni izcedek in površinski epitelij.

Povprečna globina pri kateri vzamemo optimalni nosni bris:

- 1 cm pri pujskih starih 0 do 4 tedne,
- 2 cm pri odstavljenih starih 4 - 7 tednov,
- 3 - 4 cm pri pitancih starih več kot 7 tednov.

Takšna globina je primerna kadar jemljemo vzorce pri bolnih prašičih z respiratornimi znamenji; če želimo virus izolirati pri prašičih brez kliničnih znamenj, je potrebno bris vzeti dvakrat globlje.

Pri jemanju brisa ne smemo biti pregrobi, saj kri na brisu ni zaželena.

Ko izvlečemo bris iz nosne votline, pazimo da se z brisom ne dotaknemo kože in drugih površin.

3. Z istim brisom ponovimo postopek še v drugi nosnici.
4. Ko vzamemo nosni **bris**, ga damo v **plastično epruveto** s tekočim transportnim medijem (virusni transportni medij ali fosfatni puffer z NaCl (PBS)). Lahko uporabimo tudi suhe brise.

Če se uporablja transportni medij, ga mora biti toliko, da prekrije glavo brisa.

V kolikor je ročaj brisa predolg, izvlečemo bris nekoliko iz epruvete in upognemo držalo brisa naprej in nazaj čez rob epruvete, dokler se ne prelomi oziroma držalo odrežemo, vendar moramo paziti, da se izognemo kontaminaciji vzorca z neprimerno razkuženim orodjem.

5. **Epruveta mora biti tesno zaprta, da se vsebina ne razlije, in označena tako, da je zagotovljena sledljivost. Zelo je pomembno, da je vzorec med transportom ves čas na hladnem (cca 4° C, v hladilni torbi). Izogibati se je treba zamrzovanju-odmrzovanju preden vzorec prispe v laboratorij (16).**

6. Ohlajen vzorec je potrebno poslati v laboratorij znotraj 48 ur (6).

1.1.1. Velikost vzorca za dokaz virusa PI pri odvzemu nosnih brisov

a) Priporočeno je, da se **na farmah** z več kot dvajsetimi prašiči, **kjer se pojavljajo klinična znamenja**, odvzame vzorce 20. živalim z izraženimi kliničnimi znaki. Če je število prašičev v enoti manjše od 20, vzamemo vzorce vsem živalim.

b) **Pri nedavno okuženih farmah**, število vzorcev lahko določimo s pomočjo tabele 1 pri 5 % prevalenci in 95 % meji zaupanja (3).

Tabela 1. Velikost vzorca za različno velike skupine, glede na % prevalenco in meje zaupanja

a) 5 % prevalenca, 95 % meja zaupanja

Velikost skupina	≥ 2000	1000	500	400	300	200	100	50	25
Velikost vzorca	59	56	53	52	50	46	38	28	18

